

DÉLMAGYARORSZÁG

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

KEDD, 1991. DEC. 17., 81. ÉVF. 295. SZÁM

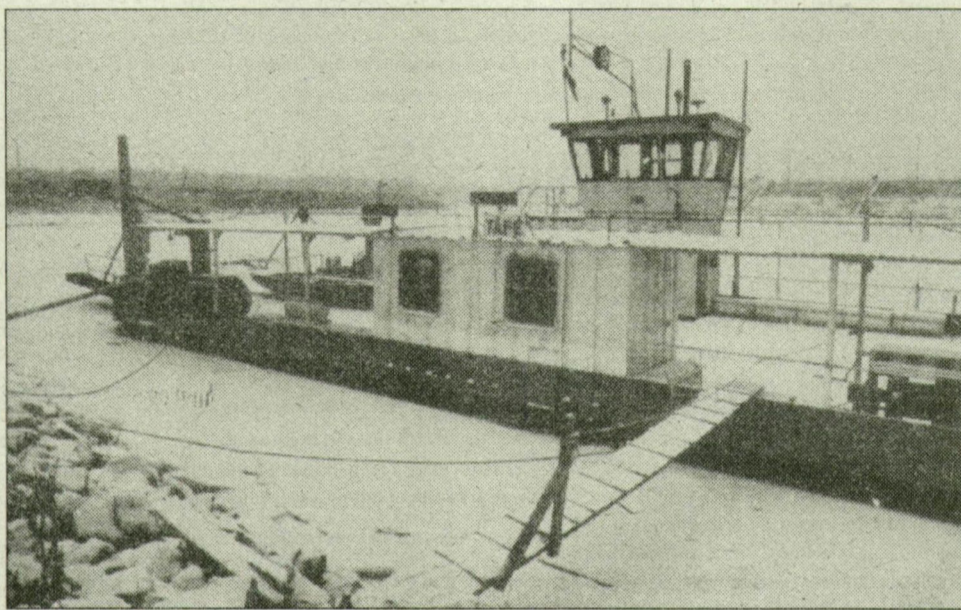
HAVI ELŐFIZETÉSI DÍJ: 185 FT, ÁRA: 7,40 FT

Szegedi révbe fagyott a tápai ladik

A dermesztően hideg december befagyasztotta a politikát Tápén. Hiábavaló minden igen és nem: a lakosságnak alig több mint egyharmada kerekedett föl, hogy az önállóságról szavazzon zimankó idején. Az előzmény: a településrészen az elszakadást egyesek a „lenni vagy nem lenni” nagy kérdéseként állítják be. A következőképpen: semmi.

A történetet tulajdonképpen bárhol kezdhethetjük: az évszázados tápai önállóság idején (aranykor), az 1973-as dátumnál s az azt követő esztendő táján (gyarmatosítás kora), vagy az önkormányzati törvényben felcsillantott lehetőségnél s az erre adható igenlő vagy nemleges válaszok ütközésénél (belháborúk kora). Nem használhatjuk azonban a hagyományos formulát: „Hol volt, hol nem volt”, mert a tápai mese így kezdődik: Hol volt jobb, hol nem volt jobb... A politikai morfondírozás már majdnem két évtizede tartott a „hol lesz jobb” legcsekélyebb reménye nélkül. Korszakot váltott azonban a világ s benne Tápé is: képviselője Szeged város színe előtt bejelentette, igény mutatkozik az elszakadásra, döntson a nép, szavazzással! E hév azonban korántsem melegítette át a helység minden lakóját, pedig a tüzet mondhatni házhoz vitték: szűk körben folyt a meggyőzés, az érvek bemutatása. Akadtak azonban olyanok is, akik egymás mellett kívánták látni a szembenálló, pro és kontra érvcsoportokat: mi szól az önállóság mellett, és mi ellene. Szakemberek és szegedi

határ: az egyik házior a városhoz, a másik a faluhoz tartozna az elszakadás után. A többség Szegeden dolgozik, ott tanul a gyermeke, tekintélyes hányaduk onnan költözött ki a peremre, azzal a tudattal, hogy megmaradt szegedinek. S ez a tudat hiányzik elsősorban a helyi értelmiségnek: egyetemi város, fesztiválváros polgára lenni. Mert Szegeden lehet az ember tápai is, de fordítva soha. Az idősebb emberek arról beszélnek: az aranykor tulajdonképpen soha nem létezett. Látni vélik azonban a zuhanás utáni állapotot, amikor is a városrészből ismételt falu lesz, a rosszabbra fordult sorsokat, az elérteketlenedő házhelyeket és otthonokat s mindezzel szemben a drágább életet.

Kinek éri meg az elszakadás? Az új Tápén helyi hatalom születne, ez nem vitás. Húsz-harminc ember egzisztenciát teremthetne a polgármesteri hivatal környékén, új befolyási övezetek alakulnának: egyes tápai személyiségek súlya jelentősen megnövekedne, mások rövid idő után belátnák: okosabb, ha elköltöznék. Tehát néhányan látnak fantáziát az önállóságban. Ehhez azonban szavazók kellene.

Akik egyszerre kívánták a cselekmény alakító és főszereplői lenni, elszámították magukat. Talán a téli hideg az oka, talán valami más: egy időre befagyott a politika - ezt a telet bizonyosan együtt töltik, ugyanannak a folyónak Szegeden és Tápén egyformán piszkos vizétől csapkodva.

Ó. J.

Népszavazás Tápén

Szavazásra jogosult	3901 fő	A szavazás érvénytelen, mert nem képviselte magát 50 százalékot meghaladó többség. E kérdésről legközelebb 1992 december 14-én lehet ismét dönteni, természetesen csakis akkor, ha a tápaiak igénylik ezt.
Szavazott	391 fő (35,65 %)	
Érvényes szavazatok száma	1359 db	
Szeged mellett szavazott	1089 fő (80,1 %)	
Az önállóság mellett szavazott	270 fő (19,9 %)	

politikusok látogattak Tápéra, beszéltették a tényeket, a számokat. Megmozdult a falu.

Ki tudná pontosan bemutatni a sokféle érdeket, a múlt különböző terheit, amelyek megrepesztették a tápai egységet, s amelyek mentén megszerveződtek a táborok? Hogy Tápé már nem tiszta nemzet, hogy ott a sok „gyüttmönt” (emlékez-

zünk, kérem: amikor az ottaniak megválasztották részönkormányzatukat, egy-egy jelölésnél bizony felzúgott a tömeg: „Nem tápai embör!”, értsd: nem itt született a nagyapja, az illető legfeljebb harminc éve élhet a faluban), hogy ki az úr Tápén, hogy ki szereti a tanácsai-önkormányzati embert, a tápai képviselőt, akiről többen

elmondják: az életét tette fel a falura, s aki mások szerint rokonságára támaszkodva basászkodik, szavazótáborát erősítendő, támogatja nyugdíjas földijeit, de közben személyes segílyt kér Szeged városától, az itteni kisnyugdíjasoknak félretett pénzből.

Az önálló Tápé: közigazgatási nosztalgia? Az úttest terelővonalá a

FÓKUSZ

NAPOKBAN POSTÁZZÁK a megyei munkaügyi központokból azokat az egyszeri szociális segélyeket, amelyeket a tartósan munkanélküliek javára biztosított a kormány. Egy segély összege 2200 forint. Az adómentes támogatásra azok jogosultak, akik 1991. november 20-án munkanélküli ellátásban részesültek, s ezt megelőzően legalább 270 segélynap ellátást folyósítottak részükre - 10 ezer forintot meg nem haladó havi átlagos munkanélküli segély esetén.

NEM HAJLANDÓK KIRAKODNI a szovjet kikötőkbe gabonát szállító amerikai hajók, mert a megrendelők még nem fizették ki a fuvardíjat. Ezt az amerikai mezőgazdasági minisztériumban jelentették be. A minisztérium szóvivője szerint 10-12, negyven-hatvanezer tonnás teherhajóról és 50-60 millió dollár kifizetetlen fuvardíjról van szó.

POKOLGÉP VAN AZ ÉPÜLETBEN - értesítette egy ismeretlen telefonáló tegnap délelőtt a londoni City-beli tőzsdét. Az épületet kiürítették, s az üzletkötés csak a szigorú rendőrségi vizsgálat után, dél felé indult meg. Az ír köztársasági hadsereg hétfőn hajnalban felrobbantotta a sánt egy dél-londoni vasúti csomópont közelében, előzőleg pedig telefonon figyelmeztette a rendőrséget, hogy pokolgépet helyezett el az összes fontos londoni pályaudvaron. A pályaudvarokat délig lezárták, addig sehol sem volt újabb robbanás.

ÖTEZER KILOGRAMM URÁNIUM-DIOXIDOT szállító tehergépkocsi borult fel hétfő hajnalban az egyesült államokbeli Massachusetts állam Springfield városában. A helyi hatóságok jelentése szerint a megsérült rakomány nem bocsátott ki radioaktív sugárzást. A tehergépkocsi egy másik járművel ütközött össze, ennek következtében felborult és elborították a lángok.

HÁROM EMBER MEGHALT, többen megsebesültek vasárnap éjjel Dél-Libanonban az Irán-barát palesztin gerillák és a Jasszer Arafat PFSZ-vezetőhöz hű fegyveresek közötti utcai összecsapások következtében. A Szidon külvárosában lezajlott összetűzésben életét vesztette a nagy befolyású Irán-barát vallási vezető Hisam Sreihj sejk, valamint az Arafat-vezette Fatah egyik parancsnoka, Dzsamal Kajel. Az összecsapás egy szidoni menekülttábor birtoklásáért robbant ki.

Gyorsmérleg - foglalkoztatás '91

Már tizenötezer segélyezett

Év elején jósltak a Csongrád Megyei Munkaügyi Központ szakemberei és december végére tizenhárom-tizenötezer munkanélküli segélyezettre számítottak. Úgy tűnik, ebből a pesszimista változat jött be, vagyis a felső határ közelébe lesz a létszám január első napjaira. Volt (és van) tehát hova tenni azt a körülbelül egymilliárd forintot, amelyet idén a Csongrád megyei munkanélküliek ellátására fordíthattak. Az összeg nyolcvan százalékát a Szolidaritási Alapból finanszírozták és elsősorban munkanélküli segélyre és járadékra, valamint átképzési támogatásra fordították.

Tegnap délelőtt tartotta idei utolsó ülését a Csongrád Megyei Munkaügyi Tanács, amelynek fő napirendi pontjában Vladiszavlyev András igazgató gyorsmérlegszerűen foglalta össze '91 történéseit - sok számban elbeszélve. Legnagyobb eredményként azt értékelte, hogy az év folyamán körülbelül öt és félezer embert tudtak valamiféle segítséggel kivonni a munkanélküliek gyorsan növekvő táborából. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök közül legnagyobb érdeklődés az átképzés, a rész munkaidős és közhasznú foglalkoztatás, valamint az új munkahelyek létesítésének támogatása iránt mutatkozott.

A rész munkaidős foglalkoztatás, mint eszköz, a munkáltatók átmeneti problémáinak rugalmas és gyors kezelését biztosítja. Ilyen módon a nehéz helyzetben levő gazdasági egységek - szűkebb hazánkban jellemzően a feldolgozóipar és a kereskedelem - dolgozóinak munkaviszonyát átlagosan nyolc hónapra sikerült garantálni.

Az előző évvel összehasonlítva jelentősen emelkedett a közhasznú foglalkoztatás támogatására benyújtott igény, s elsősorban az önkormányzatok - zömmel kommunális feladataik ellátására - veszik igénybe ezt a hetven százalékos mértékű költség-térítést. Említésre érdemes, hogy az ilyen formában foglalkoztatott munkanélküliek a legnehezebben kezelhető réteghez tartoznak, így a körülbelül kétszáz éves átlaglétszám igen jó eredménynek tekinthető.

Az új munkahelyek létrehozásának támogatására kiírt pályázatra idén hatvanhat nyújtottak be igényt, körülbelül ezer ember foglalkoztatását vállalva. Jövőre, a pályázat differenciált meghirdetésével a

különösen hátrányos helyzetű rétegek - például a 16-18 évesek, pályakezdő fiatalok - foglalkoztatását szeretnék ilyen módon megoldani.

Az átképzések kiemelt jelentőségét ma már senki sem vitatja, a jelenlegi gazdasági környezetben azonban nagyon nehéz meghatározni a tanfolyamok profilját. A képzésben résztvevő munkanélküliek elhelyezkedési esélyei hónapról-hónapra változhatnak, a konvertálható ismeretek azonban valamilyen hatáskorral hasznosulhatnak.

A vállalkozóvá válás támogatására félszáz munkanélküli nyújtott be kérelmet 1991-ben. A tapasztalatok szerint azonban elsősorban az alacsony járadékban részesülőket váltanak ki vállalkozói igazolványt - legtöbbször a ma oly divatos kereskedelmi és ügynöki tevékenységre -, illetve azok, akik már kimerítették a járadék időtartamát is. Nem kétséges, hogy ebből a többszörösen hátrányos helyzetű csoportból végül nagyon kevesen lesznek igazán sikeres vállalkozók.

A gazdálkodók jelzése alapján biztosra vehető, hogy jövőre jelentősen emelkedik a korengedményes nyugdíjkerelmek száma, még akkor is, ha ez valójában nem minősül klasszikus értelemben aktív eszköznek. Mindezek az intézkedések összességében valamelyest még elősegítették a munkaerőpiacról kiszorult, vagy kiszorulóban levő rétegek visszatérését a mindennapi munkába, így a szolidaritási alap kímélése mellett hasonlóan fontos, hogy visszaadhatják az emberek munkába vetett hitét.

KOVÁCS ANDRÁS

TARTALOM

A felfedezések világiállítása.....	2
MDF-hét vége után	3
Ember-e a magzat?	3
Mihálka karnagy jubilál	4
Hogyan mérjék ki a földet?.....	5
Szörnyű nehéz ügyek ...	6
Régi ház új színekben	7
Tartották formájukat a murénások	9
Helga apja újabb akcióba fogott	16
Sz. Simon István tárcája	16

Az ajtókeret

A lerombolt városban feketébe öltözött asszony botorkált át egy ajtókereten. Körötte minden - értik? minden - elpusztult. Amerre a kamera körbefordult, semmi sem magasodott ki a földből, de ez a keret - olyan egyszerű, falusi utcára nyíló ajtó kerete lehetett valamikor, amelyet tízezerrel látni itt, nálunk is - csodálatos módon megmaradt. Szinte érthetetlen, milyen erő mentette meg abban a pokoli robbanásban.

Vagy nem is oly érthetetlen? Talán azoknak az ereje tartotta meg, akik számtalanszor általmentek alatta, talán a testek tartották meg, amelyeket már a föld emelt magához, vagy még itt fönny járnak, gyanútlan halandók porhüvelyeként? Hisz hányan dőlhetek már neki annak az ajtófélfának! Első szerelmek kora nyáresti beszélgetés közben, esthajnal asszonya férjére várva, öregasszony, ahogy nehezen lépve megpihen a fűzöld térben: ezek a pillanatok mind-mind lerakódtak, ott, abban a pár szál deszkában.

De hát mi maradt mindebből, az időnek ezekből az apró villanásai? Előbb apró kopásnyomok, amelyek magabiztosan terjeszkedtek, akár itatóson a tinta, tíz év, tizenöt telt el - akkor megjelent a ház gazdája, ecsettel, vödörrel, a tavalyról visszamaradt festékkel. Aztán az idő eljárt a táncát, s akikben valamilyen szerelem és féltékenység fátyla lobogott, most már csak néha-néha botladoztak ki sötét, betegsárga szobák fogságából, hogy egy kicsit megmelen-gessék fájós derekukat, mielőtt erős koporsóik sűröljék a gondosan gyalult, de idővel azért biztosan szállkásodó deszkákat... De ennek most vége: a keserves könnyekkel síró asszony mozdulatait már egészen más szenvedély: a meg-szokás diktálta. Falak nélkül az ajtónak, az ajtókeretnek, így rajta keresztül jönni sincs értelme.

S mégis, éppen ebben a néhány mozdulatban: ahogyan a fekete ruhás asszony átvégődött a négy szál deszkán, abban a hiábavaló kísérletben, ahogy kereste a kilincset, lehet a reményeségünk. Ez a néhány mozdulat jelezte, hogy van a dolgok rendjének valami szinte már őszönös tisztelete: s a legnagyobb reménytelenség ha eljött, akkor is tudjuk, hogy fognak még a vastag, meleg falak állni, amelyek megvédnek bennünket a csonthideg ürhöz hasonló, köesóverte világtól. S akkor megint rend lesz: mert rend, ha az ajtókeretek ajtaja, az ajtónak háza s a háznak gondos gazdája van.

POZSIK LÁSZLÓ